

Sygnatura akt II Ca 1479/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Hreczańska-Cholewa (spr.)

: SSO Monika Kuźniar

SSO Patrycja Gruszczyńska-Michurska

Protokolant: Wojciech Langer

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K. (1) i G. K.

przeciwko T. E.

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Trzebnicy

z dnia 2 czerwca 2017 r.

sygn. akt I C 178/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od powodów na rzecz pozwanego 135 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Agnieszka Hreczańska-Cholewa SSO Monika Kuźniar SSO Patrycja Gruszczyńska-Michurska

II Ca 1479/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 02.06.2017 r. Sąd Rejonowy w Trzebnicy oddalił powództwo M. K. (1) i G. K. przeciwko T. E. o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zapłatę (pkt I), zasądził od powodów na rzecz pozwanego kwotę 1 217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania oraz nakazał powodom, aby uiścili na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy w Trzebnicy kwotę 4 001,32 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych.

Powodowie M. K. (1) i G. K., zastępowani przez pełnomocnika w pozwie skierowanym przeciwko T. E. domagali się nakazania pozwanemu, aby w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku przywrócił stan poprzedni zgodny z prawem, a istniejący przed rozpoczęciem korzystania z nieruchomości składającej się z działki gruntu nr (...), położonej w miejscowości M., ul. (...) W., dla której Sąd Rejonowy w Trzebnicy IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz posadowionej na niej szafka pomiarowej energii elektrycznej - poprzez odłączenie, wymontowanie i zabranie licznika oraz wszelkich innych urządzeń, instalacji i kabli zamontowanych i podłączonych

na tej nieruchomości przez siebie lub na swoje zlecenie, a także zaniechania jakichkolwiek działań naruszających w ten lub inny sposób własność powodów w przyszłości oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 3 500 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 7 grudnia 1979 r. W. K. i M. K. (2) nabyli na prawach wspólności ustawowej gospodarstwo rolne we wsi M., gmina W., w skład którego wchodziły działki o numerach: (...), (...), (...), (...), (...), (...), a objętego księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Trzebnicy. Małżonkowie K. zamierzali wybudować dom na działce (...) (po podziale). M. K. (1) rozpoczęła już budowę domu. Postanowiono, że skrzynka energetyczna będzie wspólna dla obu domów. Sąd Rejonowy ustalił w dalszej kolejności, że w dniu 9 października 1997 r. na wniosek G. K. (...) SA wydał warunki ogólne i techniczne przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci. Warunki te wydano dla placu budowy i docelowo dla budynku mieszkalnego w miejscowości M., działka nr (...). W pkt I.1 określono, że należy wykonać przyłącze kablowe z linii niskiego napięcia od słupa nr(...)kablem (...) 4x35mm². Przyłącze zakończyć złączem (...) z szafką pomiarową na dwa liczniki. Zgodnie z pkt I. 2 złącze z szafką pomiarową usytuować „w granicy parceli (...) z dostępem od zewnątrz”. Jak ustalono w pkt I.3 dla złącz wolnostojących należy stosować fundamenty betonowe. W pkt II.3 granicę eksploatacji ustalono w złączu kablowym na zaciskach rozłącznika od strony (...). Część budowlaną złącza i szafkę pomiarową pozostawiono w eksploatacji odbiorcy. Tego samego dnia zostały wydane tej samej treści warunki ogólne i techniczne przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci zaadresowane do W. K., a odnoszące się do działki nr (...). Sąd I instancji ustalił nadto, że w dniu 27 października 1997 r. na wniosek W. W. Gminy W. wydał decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegającej na budowie domu jednorodzinnego w miejscowości M. na działce nr (...). Tego samego dnia została wydana przez W. Gminy W. decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegającej na budowie domu jednorodzinnego w miejscowości M. na działce nr (...), stanowiąca odpowiedź na wniosek G. K.. W listopadzie 1997 r. elektryk T. M. sporządził projekt techniczny – Zasilanie energetyczne placu budowy i docelowo budynku mieszkalnego w M., działka nr (...) dla inwestora W. K.. W grudniu 1997 r. został sporządzony projekt zagospodarowania terenu działki oraz przystosowanie dokumentacji do warunków miejscowych dla W. K. jako inwestora na działce nr (...) w M.. Zasilanie energetyczne budynku miało nastąpić z projektowanego słupka złączowo-pomiarowego (...) usytuowanego w granicy działki nr (...). Także w grudniu 1997 r. wykonano projekt zagospodarowania terenu działki oraz przystosowanie dokumentacji do warunków miejscowych dla G. K. jako inwestora na działce nr (...) w M.. Zasilanie energetyczne budynku miało nastąpić z projektowanego słupka złączowo-pomiarowego (...) usytuowanego w granicy działki nr (...). Sąd Rejonowy ustalił także, że w dniu 2 grudnia 1997 r. G. K. zawarł ze spółką Zakład (...) SA umowę nr (...), w której powód nieodpłatnie przekazał na majątek i do eksploatacji (...) SA urządzenia elektroenergetyczne do granicy eksploatacji. W tym samym z dnia Zakład (...) SA zawarł w dniu 2 grudnia 1997 r. z G. K. umowę sprzedaży energii elektrycznej nr (...), której przedmiotem było świadczenie usługi przesyłowej i sprzedaży energii elektrycznej do obiektu (nieruchomości) usytuowanego w M. działka (...) (§1). Według treści §3 ust. 2 miejscem dostarczania energii elektrycznej stanowiącym jednocześnie granicę własności urządzeń jest: a) złącze kablowe ZK, b) słup linii napowietrznej, c) izolatory na budynku, d) pole nn w R (z oznaczeniem niepotrzebne skreślić), zaś §3 ust. 3 stanowił, iż pomiar dostarczonej energii elektrycznej czynnej odbywa się w układzie bezpośrednim, trójfazowym, jednoczasowym usytuowanym w szafce (...). W dalszej kolejności Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 23 grudnia 1997 r. M. i W. K. darowali M. K. (1) i G. K. na współwłasność w udziałach po 1/2 części działkę budowlaną niezabudowaną nr (...) o powierzchni 1477 m⁽²⁾. Dnia 3 stycznia 1998 r. W. K. zawarł ze spółką Zakład (...) SA umowę nr (...), którą nieodpłatnie przekazał na majątek i do eksploatacji (...) SA urządzenia elektroenergetyczne wykonane zgodnie z technicznymi warunkami przyłączenia.

Koszty budowy szafki pomiarowej poniósł G. K.. Szafka energetyczna jest w całości posadowiona na działce nr (...) w związku z przebiegiem drogi. Decyzją z dnia 9 marca 1998 r. zezwolono M. i W. K. na wyłączenie z produkcji rolniczej pod budowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego gruntów rolnych o powierzchni 0,0394 ha, stanowiących część działki nr (...) o powierzchni całkowitej 1,2847 ha, (...) obręb M., gm. W.. W dniu 18 maja 1998 r. na wniosek W. W. Gminy W. wydał decyzję nr (...) o zatwierdzeniu projektu budowlanego domu jednorodzinnego oraz udzieleniu pozwolenia na budowę. Sąd I instancji ustalił nadto, że w dniu 22 września 1998 r. przeprowadzono odbiór techniczny zasilania domków jednorodzinnych w M. dz. (...) i (...). Komisji przedstawiono projekt techniczny

opracowany przez T. M.. Dnia 23 września 1998 r. Rejon Energetyczny O. przejął przyłącze kablowe i złącze kablowe. Jako strona przekazująca na protokole widnieją podpisy K. i K.. W chwili zakończenia prac przez A. B. w górnej części szafki pomiarowej znajdował się wyłącznik główny bez liczników. Dnia 22 kwietnia 2005 r. W. K. złożył do Urzędu Gminy W. wniosek o decyzję ustalającą warunki zabudowy dotyczące budowy domu jednorodzinnego z garażem wolnostojącym na działce nr (...) w M.. W. Gminy W. wydał w dniu 31 sierpnia 2005 r. decyzję nr (...) o warunkach zabudowy. W decyzji ustalił na rzecz J. i T. E. sposób zagospodarowania i warunki zabudowy dla działki nr (...) położonej w obrębie M. oraz części działki nr (...), stanowiącej drogę gminną, dla realizacji wjazdu oraz przyłączy dla sieci infrastruktury technicznej. Wskazał zasilanie w energię elektryczną przyłączem z istniejącej sieci na warunkach ustalonych z administratorem sieci, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 25 września 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz. U. z 2000 r., Nr 85, poz. 957). W dniu 12 października 2005 r. W. K. i M. K. (2) jako sprzedający oraz T. E. i J. E. podpisali „Przyrzeczenie umowy kupna-sprzedaży”. Przedmiotem przyrzeczenia sprzedaży była działka nr (...), z której zostanie wydzielona nowa działka budowlana (...) o wymiarach łącznych 900 m⁽²⁾ (księga wieczysta nr (...)), znajdująca się w M. przy ul. (...). Z działki nr (...) miała być również wydzielona ustalona na części działki (...) bezterminowa i bezpłatna służebność drogi koniecznej dla każdorazowych właścicieli i ich następców prawnych działki (...). Droga dojazdowa poza funkcją komunikacyjną będzie wykorzystana do doprowadzenia niezbędnych mediów takich jak prąd, gaz, woda, kanalizacja, telefon itp. Kupujący zobowiązał się do pokrycia kosztów geodezyjnych związanych z wytyczeniem działek, doprowadzeniem prądu, instalacją liczników oraz zabezpieczeń w skrzynce energetycznej w kwocie około 3 000 zł + VAT. Kwoty z tego tytułu zostaną odjęte od ceny zakupu. Pozostałe media doprowadzi kupujący we własnym zakresie i na swój koszt. Działka była sprzedawana z mediami i przyłączem energetycznym. Kupującym okazano działkę i szafkę pomiarową i przekazano klucze od skrzynki. Postanowieniem z dnia 18 października 2005 r. Wójt Gminy W. zaopiniował pozytywnie dokonanie podziału nieruchomości położonej w obrębie M. na działce nr (...), KW (...), stanowiącej współwłasność M. i W. K. w sposób określony we wstępnym projekcie podziału nieruchomości. Wydzielona została działka nr (...). Następnie 10 stycznia 2006 r. T. E. i J. E. zawarli z W. K. i M. K. (2) umowę przeniesienia prawa własności nieruchomości działki nr (...), położonej w miejscowości M., objęte księgą wieczystą nr (...). W dniu 12 stycznia 2006 r. W. K. i M. K. (2) ustanowili bezpłatną i bezterminową służebność gruntową polegającą na prawie przeprowadzenia mediów przez działkę nr (...) na rzecz każdorazowego właściciela działki nr (...) we wsi M.. Sąd Rejonowy ustalił następnie, że dnia 20 lutego 2006 r. (...) SA Oddział we W. Rejon Energetyczny O., w odpowiedzi na wniosek z dnia 8 lutego 2006 r., wydał T. E. warunki przyłączenia do sieci rozdzielczej (...). Obiekt przyłączany stanowił plac budowy, docelowo budynek jednorodzinny w miejscowości M., działka nr (...). Polecono w istniejącej szafce pomiarowej przygotować miejsce do zainstalowania licznika 3-fazowego. Po zakończeniu robót należało przedstawić m.in. zgodę właściciela obiektu na wykonywanie prac elektrycznych. Starosta (...) w dniu 6 maja 2006 r. wydał decyzję nr (...), którą zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę J. i T. E. w celu realizacji inwestycji - budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolnostojącego, budynku garażowego oraz bezodpływowego osadnika ścieków, na działce nr (...) obręb M., gmina W.. Zasilanie energetyczne placu budowy oraz docelowo budynku mieszkalnego miało nastąpić z istniejącego zasilania. (...) elektryczna do działki nr (...) została doprowadzona przez działkę nr (...). T. E. zwrócił się do A. B. o wykonanie zasilania placu budowy. W momencie wykonywania tych prac powodowie nie protestowali. Kabel został ułożony od złącza do planowanego budynku w drodze dojazdowej. W dniu 9 maja 2006 r. do Rejonu Energetycznego O. został złożony wniosek z dnia 4 maja 2006 r. o sprawdzenie instalacji odbiorczej wykonanej na podstawie (...) nr (...) z prośbą o przyłączenie do sieci instalacji odbiorczej u T. E.. Dnia 10 maja 2006 r. przedstawiciele (...) Oddział W. dokonali sprawdzenia zgłoszonych do przyłączenia do sieci urządzeń elektrycznych na placu budowy w M., działka nr (...). Wskazano, że wewnętrzna linia zasilająca oraz układ pomiarowy wykonano zgodnie z warunkami przyłączenia. W dniu 12 maja 2006 r. (...) SA Oddział we W. zawarła z T. E. umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych nr (...) do lokalu w M. przy ul. (...), działka (...) z przeznaczeniem budowy domu (§1). Energia elektryczna miała być dostarczana przyłączem trójfazowym na napięciu poniżej 1 kV, zabezpieczenie do złącza obiektu (...), stanowiącego miejsce dostarczania i będącego jednocześnie granicą eksploatacji (§3 ust. 1). Sprzedaż energii i świadczenie usług przesyłowych odbywać się będzie w oparciu o zrealizowaną umowę

przyłączeniową nr (...) i warunkami przyłączenia, protokołu sprawdzenia nr (...) lub poprzednią umową, gdzie została określona moc przyłączeniowa w wysokości 12 kW (§3 ust. 4). Zakupiona energii elektryczna jest rozliczana za pomocą układu pomiarowego bezpośredniego, trójfazowego, jednostrefowego, zainstalowanego za skrzynce zk (§5 ust. 1). Sprzedawca odczytuje wskazania układu pomiarowego co dwa miesiące (§5 ust. 4). Numer ewidencyjny odbiorcy określono na (...). W dniu 18 maja 2006 r. założono licznik w szafce pomiarowej zaś w dniu 24 sierpnia 2006 r. uprawniony elektryk dokonał odbioru wykonania i odbioru instalacji elektrycznej w budynku na działce nr (...). W dniu 8 lutego 2008 r. przedstawiciele (...) Oddział W. w osobach Z. C. i D. S. dokonali sprawdzenia gotowości przyłączenia do sieci. Granicę eksploatacji stron ustalono w złączu kablowym na zaciskach wlv. Zaświadczeniem z dnia 20 lutego 2008 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w T. nie wniósł sprzeciwu w sprawie przystąpienia do użytkowania budynku mieszkalnego jednorodzinne wolnostojącego, budynku garażowego oraz bezodpływowego osadnika ścieków, usytuowanych na działce nr (...) w miejscowości M., gmina W.. T. E. jako odbiorca zawarł w dniu 4 kwietnia 2008 r. z (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji - umowę kompleksową nr (...). Przedmiotem umowy była sprzedaż energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji zgodnie z ustawą Prawo Energetyczne, aktualną taryfą, ogólnymi warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla gospodarstw domowych i lokali niemieszkalnych oraz warunkami przyłączenia nr 89 z dnia 8 lutego 2006 r. (§1). Jako tytuł prawny odbiorcy do działki oznaczono akt własności z dnia 12 maja 2006 r. (§3).

Od około 2010 r. pomiędzy stronami powstał konflikt związany z korzystaniem z szafki elektrycznej - przed skrzynką umieszczono słupek ogrodzeniowy z siatką, a następnie konstrukcję metalową uniemożliwiającą dostęp do licznika pozwanego, co uniemożliwiało inkasentowi dokonywanie odczytu licznika pozwanego. W dniu 14 czerwca 2010 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w T. dokonał oględzin i kontroli w M.. Stwierdził, że bezpośrednio przy skrzynce pomiarowej istnieje słupek stalowy wkopany w grunt (działka nr (...)), obciążony siatką. Zwrócił się do (...) SA Oddział we W. o udzielenie odpowiedzi na pytania, czy stan zastany na gruncie stanowi brak możliwości otworzenia części dolnej lewej i prawej skrzynki energetycznej i stanowi zagrożenie bezpieczeństwa mienia oraz osób poprzez brak możliwości odłączenia zasilania obiektu budowlanego usytuowanego na działce nr (...) w przypadku powstania ewentualnej konieczności podjęcia takich działań oraz czy istnieje inny sposób odłączenia zasilania obiektu budowlanego usytuowanego na działce nr (...), jeśli tak, to jakie może być rozwiązanie. W odpowiedzi (...) SA Oddział we W. pismem datowanym na dzień 1 czerwca 2010 r. (złożonego (...) w T. w dniu 9 lipca 2010 r.) wskazał, że zagrodzenie zestawu złączowo-pomiarowego uniemożliwia otwarcie zarówno części energetycznej, jak i pomiarowej, co jest przeszkodą w odłączeniu zasilania obiektów znajdujących się na działce nr (...) w przypadku powstania ewentualnej konieczności podjęcia takich działań. Jedynym sposobem mogącym odłączyć zasilanie działki nr (...) jest odłączenie ciągu kablowego, co spowodowałoby pozbawienie prądu innych odbiorców. Pismem z dnia 30 stycznia 2012 r., doręczonym dnia 31 stycznia 2012 r., pełnomocnik powodów wezwał pozwanego do przywrócenia w terminie 30 dni stanu poprzedniego zgodnego z prawem, a istniejący przed bezprawnym rozpoczęciem korzystania z działki nr (...) w miejscowości M. oraz posadowionej na niej szafki pomiarowej energii elektrycznej poprzez odłączenie, wymontowanie i zabranie licznika oraz wszelkich innych urządzeń, instalacji i kabli zamontowanych i podłączonych na nieruchomości, a także zaprzestania jakichkolwiek działań naruszających w ten lub inny sposób własność M. K. (1). Zarazem wezwano pozwanego do zapłaty na rzecz powodki kwoty 100 zł miesięcznie płatne z góry do dnia 10-go każdego miesiąca tytułem korzystania z własności w opisany sposób. Wskazano, że pozwany korzysta z działki nr (...) i znajdującej się na niej szafki pomiarowej bez jakiegokolwiek tytułu prawnego od dnia 12 maja 2006 r. Ponadto pozwany ukrył fakt rozpoczęcia działań i podłączenia się z licznikiem i instalacją, bez powiadomienia właścicieli. Dnia 6 marca 2012 r. została usunięta blokada. Pozwany pismem z dnia 12 marca 2012 r. zwrócił się do (...) SA o dokonanie odczytu licznika. W trakcie wizji Sąd Rejonowy ustalił, że szafka elektryczna jest dwupoziomowa. Na dolnym poziomie posiada dwoje drzwiczek, na górnym posiada takie same drzwiczki, z tym że na w drzwiczkach po lewej stronie znajduje się zamek na klucz. Szafka jest posadowiona na betonowym fundamencie. W szafce po prawej stronie znajduje się licznik i wyłącznik główny z oznaczeniem „K. G., ul. (...)”. Dolna część szafki jest zamykana na klucz energetyczny i znajdują się w niej urządzenia elektroenergetyczne należące do zakładu energetycznego. W dolnej części znajdują się klucze do zamków w górnej szafce, co umożliwia inkasentowi odczyt liczników. W górnej części szafki są zamontowane

liczniki odbiorców. Istnieje techniczna możliwość odłączenia i przeniesienia licznika zasilającego budynek na działkę nr (...).

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie negatoryjne z jakim wystąpili powodowie a wywiedzione na podstawie art. 222 § 2 k.c. nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Rejonowy wskazał, że własność jako podstawowe prawo rzeczowe jest pod szczególną ochroną, czego wyrazem jest zamieszczenie zapisu w art. 21. Konstytucji. Treść prawa własności została wskazana w przepisie art. 140 k.c., zgodnie z którym w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą. Ochrona własności wiąże się immanentnie z bezwzględny charakterem tego prawa. W razie zakłócenia korzystania z nieruchomości w inny sposób niż pozbawienie władztwa nad rzeczą, właścicielowi nieruchomości służy roszczenie z art. 222 § 2 k.c., zgodnie z którym przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Sąd I instancji uznał, że co do zasady roszczenie powodów jest słuszne. Na ich bowiem działce jest posadowiona skrzynka pomiarowa, w której znajdują się urządzenia pomiarowe, nie stanowiące własności stron. Powołując się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 marca 2016 r. (I ACa 1431/15) Sąd I instancji wskazał, że stosownie do art. 222 § 2 k.c. biernie legitymowana w sporze negatoryjnym jest osoba, która naruszyła własność w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą. Zachodzi więc potrzeba ustalenia rodzaju dokonanego naruszenia cudzego prawa własności i udowodnienia pozwanemu takiego naruszenia. Sąd Rejonowy podkreślił, że T. E. zlecił prace zmierzające do wybudowania przyłącza zasilającego w energię elektryczną jego działkę nr (...) w oparciu o warunki przyłączenia do sieci rozdzielczej (...) z dnia 20 lutego 2006 r. W dokumencie tym wskazano, że miejsce do zainstalowania licznika 3-fazowego należy przygotować w istniejącej szafce pomiarowej. Także w treści warunków ogólnych i technicznych przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci z dnia 9 października 1997 r., wydanych G. K. i W. K. dla osobnych działek polecono, by złącze z szafką pomiarową usytuować „w granicy parceli (...) z dostępem od zewnątrz”. Pozwany uzyskał pozwolenie na budowę od Starosty (...), a następnie zaświadczenie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w T. o braku sprzeciwu w sprawie przystąpienia do użytkowania budynku. (...) SA Oddział we W. zawarła z pozwanym w dniu 12 maja 2006 r. umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług celem zasilania budowy domu, a (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. zawarła z pozwanym dnia 4 kwietnia 2008 r. z umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji. W umowie powołano się na warunki przyłączenia. Nadto pozwany zakupił działkę pozostając w przekonaniu, iż jest ona uzbrojona. Sąd Rejonowy nie dał wiary powodce, że budowany przez nią dom miał być w przyszłości dla dwóch rodzin – także dla syna stąd zakup skrzynki na dwa liczniki. Twierdzenia powódki w tym zakresie Sąd I instancji uznał za nie znajdujące potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym, z którego wynika, że skrzynka energetyczna miała być wspólna dla obu domów. To W. K. rozpoczął starania zmierzające do budowy domu. Dnia 9 października 1997 r. Zakład (...) SA wydał warunki ogólne i techniczne przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci dla działki nr (...) - dla placu budowy i docelowo dla budynku. Na wniosek W. K. oraz na wniosek G. K. w dniu 27 października 1997 r. zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegającej na budowie domu jednorodzinnego w miejscowości M. na działce nr (...). Zmieniennym jest wydanie powołanych dokumentów w tym samym czasie dla powoda i dla W. K., jak również okoliczność, że w tych datach powodowi nie byli jeszcze właścicielami działki (umowa darowizny została zawarta dnia 23 grudnia 1997 r.). W grudniu 1997 r. zostały sporządzone projekty zagospodarowania terenu działki oraz przystosowanie dokumentacji do warunków miejscowych dla W. K. jako inwestora na działce nr (...) w M. i dla G. K. jako inwestora na działce nr (...). Zdaniem Sądu jednoczesność tych czynności nie była przypadkowa. W listopadzie 1997 r. dla inwestora W. K. elektryk T. M. sporządził projekt techniczny – Zasilanie energetyczne placu budowy i docelowo budynku mieszkalnego w M., działka nr (...). Dnia 22 września 1998 r. przeprowadzono odbiór techniczny zasilania domków jednorodzinnych w M. dz. (...) i (...). Komisji przedstawiono projekt techniczny opracowany przez T. M.. Zatem obie działki objęto jednym projektem. Sąd Rejonowy przywołał w tym zakresie zeznania świadka A. B., który zeznał, że dobrano taki rodzaj kabla i typ skrzynki, aby mogły być zasilane dwie działki. Jeżeli powodowie wystąpiliby tylko do swojej działki, to zostałyby użyty cieńszy kabel i inna skrzynka. W. K. uzyskał zatwierdzenie projektu budowlanego domu jednorodzinnego oraz

pozwolenie na budowę decyzją nr (...) W. Gminy W. z dnia 18 maja 1997 r. Sąd I instancji podkreślił także okoliczność zawarcia w dniu 2 grudnia 1997 r. przez G. K. ze spółką Zakład (...) SA umowy nr (...), w której powód nieodpłatnie przekazał na majątek i do eksploatacji (...) SA urządzenia elektroenergetyczne do granicy eksploatacji. Umowę nr (...), tej samej treści, zawarł W. K. dnia 3 stycznia 1998 r. W dniu 23 września 1998 r. Rejon Energetyczny O. przejął przyłączy kablone i złącze kablone. W protokole zdawczo-odbiorczym środka trwałego jako strona przekazująca widnieją podpisy K. i K.. Zatem formalnie powodowie i W. K. wspólnie posadowili skrzynkę energetyczną. Tym samym więc pozwanemu okazano skrzynkę pomiarową w przeświadczeniu o możliwości korzystania z niej. Zauważyć też należy, że dnia 19 marca 2004 r. zakład energetyczny zwrócił W. K. kwotę 132,90 zł oraz dnia 3 lipca 2008 r. kwotę 307,39 zł w związku z wykonaniem przyłącza energetycznego do działki nr (...). Sąd Rejonowy podkreślił że w związku z tymi zdarzeniami przedsiębiorstwo energetyczne nabyło więc własność urządzeń wykonanych przez inwestorów w osobach G. K. i W. K..

W warunkach ogólnych i technicznych przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci z dnia 9 października 1997 r. w pkt II.3 granicę eksploatacji ustalono w złączu kablowym na zaciskach rozłącznika od strony (...). Część budowlaną złącza i szafkę pomiarową pozostawiono w eksploatacji odbiorcy. Sąd przyjął, że granica eksploatacji znajduje się w szafce pomiarowej, posadowionej na gruncie powodów. Nie można więc przypisać pozwanemu naruszenia prawa własności powodów. Pozwany przeprowadził zasilanie w sposób określony przez zakład energetyczny oraz nieodpłatnie przekazał na majątek (...) wybudowane przyłączy (co wynika z treści warunków przyłączenia do sieci rozdzielczej (...) z dnia 20 lutego 2006 r.). Tak więc pozwany nie był legitymowany biernie w niniejszej sprawie. Powodowie domagali się, aby pozwany przywrócił stan poprzedni zgodny z prawem poprzez odłączenie, wymontowanie i zabranie licznika oraz wszelkich innych urządzeń, instalacji i kabli zamontowanych i podłączonych na tej nieruchomości przez siebie lub na swoje zlecenie, a także zaniechania jakichkolwiek działań naruszających w ten lub inny sposób własność powodów w przyszłości. Biernie legitymowanym jest ten, kto bezpośrednio narusza prawo własności w inny sposób niż poprzez pozbawienie właściciela władztwa nad rzeczą, a także ten, na czyją rzecz to naruszenie nastąpiło. Biorąc pod uwagę szerokie rozumienie pojęcia przywrócenia stanu zgodnego z prawem w ocenie Sądu Rejonowego pozwany nie ma możliwości swoim działaniem przywrócić takiego stanu. Pozwany nie może bowiem dokonać odłączenia instalacji; dokonać tego może przedsiębiorstwo energetyczne będące w istocie właścicielem urządzeń znajdujących się w skrzynce pomiarowej. Pozwany może złożyć wniosek w tym przedmiocie, jednak ostatecznie to zakład energetyczny jest władny przenieść urządzenia. W tym stanie rzeczy nałożenie na pozwanego obowiązku wystąpienia z wnioskiem nie oznacza, że przeniesienie urządzeń zostanie dokonane. Kwestia możliwości technicznego odłączenia i przeniesienia licznika także dla (...) SA Oddział we W. nie jest jednoznaczna.

Odnośnie żądania zapłaty Sąd Rejonowy wskazał, że znajduje ono podstawę prawną w art. 352 § 1 k.c. (korzystanie z nieruchomości powodów odpowiadające treści służebności gruntowej, której posiadaczem jest pozwany) oraz art. 224 § 2 k.c. i art. 225 k.c. Wskazał na ugruntowany w orzecznictwie, zgodnie z którym art. 225 k.c. i art. 224§1 k.c. mogą mieć odpowiednie zastosowanie do rozliczeń między właścicielem a posiadaczem służebności. Zgodnie z art. 352 § 1 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Zdaniem Sądu posiadaczem służebności w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu jest przedsiębiorstwo przesyłowe. Urządzenia pomiarowe w szafce nie stanowią bowiem własności pozwanego. Ponadto – chociaż licznik stanowi element zasilania działki pozwanego – jednak to przedsiębiorstwo dostarcza energię elektryczną odpłatnie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Nawet jeśli przyjąć, iż to pozwany jest posiadaczem służebności, nie można mu przypisać złej wiary z przyczyn opisywanych w części rozważań odnoszących się do kwestii bezprawności.

Powyższy wyrok zaskarżyli powodowie.

W swej apelacji zarzucili:

1. naruszenie art. 222 § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe niezastosowanie i uznanie, że nakazanie przywrócenia stanu zgodnego z prawem wymaga własnoręcznego działania zobowiązanego, a w konsekwencji

przyjęcie, że nie można pozwanemu nakazać przywrócenia stanu zgodnego z prawem, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, że pozwany zlecając wykonanie i urządzeń w nieruchomości powodów i znajdującą się na niej szafce naruszył przysługujące powodom prawo własności w inny sposób aniżeli przez pozbawienie faktycznego władztwa nad rzeczą i powinien (oraz może) przywrócić stan poprzedni zgodny z prawem, co potwierdza w szczególności pismo (...) S.A. Oddział we W. z dnia 26.04.2017 r.;

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pobieżną, wybiórczą oraz nazbyt powierzchowną ocenę dowód, a przez to brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału i zastąpienie zasady swobodnej oceny dowodów całkowitą dowolnością ich uznania i przyjęcia wbrew zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu ustaleń i wniosków, że brak jest podstaw do nakazania pozwanemu przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zapłaty oraz pominięcie i nieodniesienia się do niektórych dowodów, podczas gdy jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego żądanie pozwu jest uzasadnione, co w konsekwencji doprowadziło do sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych i wyciągniętych wniosków z zebrany materiałem dowodowym;

3. naruszenia § 6 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20.12.2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci poprzez brak nakazania pozwanemu przywrócenia stanu zgodnego z prawem, pomimo niedysponowania przez pozwanego tytułem prawnym i zgodą powodów do korzystania z obiektu (szafki i nieruchomości), w którym zamontował przyłączone urządzenia i instalacje.

W oparciu o powyższe zarzuty, powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i nakazanie pozwanemu T. E. aby w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku przywrócił stan poprzedni zgodny z prawem i przestał naruszać przysługujące powodom prawo własności nieruchomości – działki nr (...), położonej w miejscowości M., ul. (...), (...)- (...) W. oraz posadowionej na niej szafki pomiarowej energii elektrycznej, poprzez podjęcie przez siebie lub na swoje zlecenie działań zmierzających do odłączenia, wymontowania i zabrania licznika oraz wszelkich urządzeń, instalacji i kabli zamontowanych i podłączonych w przedmiotowej szafce i nieruchomości powodów i w tym celu wystąpił z wnioskiem do (...) S.A. Oddział we W. a także zaniechania jakichkolwiek działań naruszających w ten lub inny sposób własność powodów M. K. (1) i G. K. w przyszłości; zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 724,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.06.2006 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu za I i II instancję.

W uzasadnieniu apelacji powodowie podkreślili, że przywołany w zarzutach apelacji § 6 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20.12.2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci wskazuje, że do wniosku o określenie warunków przyłączenia należy dołączyć dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do korzystania z obiektu, w którym będzie przyłączane urządzenie, instalacje lub sieć. Tymczasem pozwany zlecił (...) wykonanie prac na własności powodów nie dysponując ich zgodą, co czyni żądanie pozwu zasadnym. Powodowie nie zgodzili się także ze stanowiskiem Sądu I Instancji, jakoby pozwany nie miał możliwości swoim działaniem przywrócenia stanu poprzedniego, gdyż odłączenia może dokonać jedynie zakład energetyczny. Ochrona oparta na przepisie art. 222 § 2 k.c. nie zakłada obowiązku własnoręcznego wykonania nakazu. W piśmie z dnia 26.04.2017 r. (...) S.A. Oddział we W. wskazał, że istnieje możliwość odłączenia instalacji i przeniesienia urządzeń i licznika zasilającego budynek na działce (...). Powodowie podnieśli, że ich zgody nie może zastąpić zapewnieniami sprzedających działkę W. i M. K. (2) czy zakładu energetycznego czy innych decyzji technicznych czy aktów administracyjnych, w tym decyzji Starosty (...) zatwierdzającego projekt budowlany i udzielającego pozwolenia na budowę pozwanemu. Nie może także ostać się ocena Sądu Rejonowego, że w odniesieniu do zapłaty pozwany nie pozostawał w złej wierze albowiem zajęcie cudzej własności i umieszczenie na niej urządzeń bez uzyskania tytułu prawnego jest równoznaczne ze złą wiarą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja powodów nie zasługiwała na uwzględnienie. Słuszne okazało się bowiem stanowisko Sądu I instancji, iż po stronie pozwanego w niniejszej sprawie nie zachodzi legitymacja bierna, co skutkuje oddaleniem żądania pozwu.

Jak stanowi przepis art. 222 § 2 k.c., a to on stanowi podstawę prawną żądania powodów, przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Funkcją roszczenia negatoryjnego jest ochrona własności przed jej naruszeniem. Roszczenie to zmierza do zakazania naruszcycielowi określonego zachowania się na przyszłość, jeżeli towarzyszące okoliczności wskazują na to, że naruszenia mogą się powtarzać. Obejmuje ono żądanie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i zakazania dalszych naruszeń, jeżeli okoliczności sprawy świadczą o tym, że należy się liczyć z powtarzającymi się naruszeniami. Właściciel może domagać się na podstawie art. 222 § 2 k.c. przywrócenia stanu zgodnego z prawem przez zobowiązanie naruszcyciela do usunięcia przyczyn tego ograniczenia lub utrudnienia. Stosownie do art. 222 § 2 k.c. biernie legitymowana w sporze negatoryjnym jest osoba, która naruszyła własność w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą. Dla oceny zasadności żądania powodów niezbędne jest ustalenie rodzaju dokonanego naruszenia cudzego prawa własności, w uwzględnieniu wszelkich towarzyszących temu stanowi okoliczności.

Bezsporną okolicznością w sprawie pozostaje fakt, że w skrzynce elektrycznej, posadowionej na nieruchomości stanowiącej własność powodów znajduje się instalacja elektryczna, w tym licznik poboru prądu, za pomocą której przedsiębiorstwo przesyłowe dostarcza energię elektryczną do nieruchomości pozwanego. Dokładna analiza treści znajdujących się w aktach dokumentów w pełni potwierdza tezę Sądu I instancji, że właścicielem instalacji elektrycznej, której usunięcia domagają się powodowie nie jest pozwany, lecz wspomniane przedsiębiorstwo. Sąd I instancji, wbrew zarzutom apelacji w sposób niezwykle szczegółowo ustalił stan faktyczny niniejszej sprawy. Ocenil zgromadzony materiał dowody zgodnie z normami wynikającymi z art. 233 § 1 k.p.c. i na jego podstawie dokonał ustaleń, stanowiących podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego. W szczególności pieczołowicie odtworzono proces inwestycyjny, który doprowadził do posadowienia na nieruchomości powodów skrzynki elektrycznej i zamontowanie w niej wspomnianej instalacji elektrycznej, w tym treść aktów, zezwoleń i decyzji o charakterze administracyjnym, które do tego doprowadziły. Sąd Okręgowy wskazuje na ugruntowane w orzecznictwie stanowisko, że skuteczne zakwestionowanie swobodnej oceny dowodów wymaga od skarżącego wykazania, że w następstwie istotnych błędów logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego albo też pominięcia dowodów prowadzących do wniosków odmiennych, niż przyjęte przez sąd orzekający, ocena dowodów była oczywiście błędna lub rażąco wadliwa. Podważenie oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd I instancji wymaga więc od skarżącego wskazania konkretnego dowodu przeprowadzonego w sprawie, którego zarzut ten dotyczy i podania, w czym skarżący upatruje wadliwą jego ocenę. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej, niż przyjął to sąd, wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż dokonana przez sąd. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać. Podważając prawidłowość dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny materiału dowodowego, pozwany w rzeczywistości buduje stan faktyczny sprawy korzystny dla niego, wskazując przy tym na okoliczności, mające przemawiać za przyjętym przez niego stanowiskiem, pomijając te dowody, z których wynikają czy też mogą wynikać okoliczności odmienne, o czym będzie mowa poniżej.

Na wstępie Sąd Okręgowy wskazuje, że z treści złożonych do akt dokumentów sposób nie budzący wątpliwości wynika, że z inicjatywą doprowadzenie energii elektrycznej do działek budowlanych wystąpili zarówno powodowie jak i poprzednik prawny pozwanego – W. K. I tak w dniu 9 października 1997 r. Zakład (...) SA wydał na wniosek G. K. warunki ogólne i techniczne przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci. Warunki te wydano dla placu budowy i docelowo dla budynku mieszkalnego w miejscowości M., działka nr (...). W pkt I.1 określono, że należy wykonać przyłączy kablówce z linii niskiego napięcia od słupa nr 3 kablem (...) 4x35mm². Przyłączy zakończyć złączem (...) z szafka pomiarową na dwa liczniki. Zgodnie z pkt I. 2 złącze z szafką pomiarową usytuować „w granicy parceli (...) z dostępem od zewnątrz”. Jak ustalono w pkt I.3 dla złącz wolnostojących należy stosować fundamenty betonowe. W pkt II.3 granicę eksploatacji ustalono w złączu kablówym na zaciskach rozłącznika od strony (...). Część budowlaną złącza i szafkę pomiarową pozostawiono w eksploatacji odbiorcy. Tego samego dnia zostały wydane tej samej treści warunki ogólne i techniczne przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci zaadresowane do W. K., a odnoszące się do działki nr (...). Następnie na wniosek W. W. Gminy W. wydał w dniu 27 października 1997 r. decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegającej na budowie domu

jednorodzinny w miejscowości M. na działce nr (...). (to ewentualnie treść decyzji co do zasięgu czytel odwołania do war, technicznych przyłącza) Tego samego dnia została wydana przez W. Gminy W. decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji polegającej na budowie domu jednorodzinny w miejscowości M. na działce nr (...), stanowiąca odpowiedź na wniosek G. K.. W grudniu 1997 r. został sporządzony projekt zagospodarowania terenu działki oraz przystosowanie dokumentacji do warunków miejscowych dla W. K. jako inwestora na działce nr (...) w M.. Zasilanie energetyczne budynku miało nastąpić z projektowanego słupka złączowo-pomiarowego (...) usytuowanego w granicy działki nr (...). Także w grudniu 1997 r. wykonano projekt zagospodarowania terenu działki oraz przystosowanie dokumentacji do warunków miejscowych dla G. K. jako inwestora na działce nr (...) w M.. Zasilanie energetyczne budynku miało nastąpić z projektowanego słupka złączowo-pomiarowego (...) usytuowanego w granicy działki nr (...). Inwestycja w zakresie budowy przyłącza została zrealizowana i w dniu 2 grudnia 1997 r. G. K. zawarł ze spółką Zakład (...) SA umowę nr (...), w której powód nieodpłatnie przekazał na majątek i do eksploatacji (...) SA urządzenia elektroenergetyczne do granicy eksploatacji zaś Zakład (...) SA zawarł w dniu 2 grudnia 1997 r. z G. K. umowę sprzedaży energii elektrycznej nr (...), której przedmiotem było świadczenie usługi przesyłowej i sprzedaży energii elektrycznej do obiektu (nieruchomości) usytuowanego w M. działka (...) (§1). Według treści §3 ust. 2 miejscem dostarczania energii elektrycznej stanowiącym jednocześnie granicę własności urządzeń jest: a) złącze kablowe ZK, b) słup linii napowietrznej, c) izolatory na budynku, d) pole nn w R (z oznaczeniem niepotrzebne skreślić), zaś §3 ust. 3 stanowił, iż pomiar dostarczonej energii elektrycznej czynnej odbywa się w układzie bezpośrednim, trójfazowym, jednoczasowym usytuowanym w szafce (...). W. K. nieodpłatnie przekazał na majątek i do eksploatacji (...) SA urządzenia elektroenergetyczne wykonane zgodnie z technicznymi warunkami przyłączenia w dniu 03.01.1998 r. Następnie decyzją nr (...) z dnia 18 maja 1998 r. W. Gminy W. zatwierdził na wniosek W. K. projekt budowlany domu jednorodzinny oraz udzielił pozwolenia na budowę. W dniu 22 września 1998 r. przeprowadzono odbiór techniczny zasilania domków jednorodzinnych w M. dz. (...) i (...) zaś w dniu 23 września 1998 r. Rejon Energetyczny O. przejął od G. K. i W. K. przyłącze kablowe i złącze kablowe. Po nabyciu przez pozwanego od W. K. działki nr (...) Wójt Gminy W. wydał w dniu 31 sierpnia 2005 r. decyzję nr (...) o warunkach zabudowy. W decyzji ustalili na rzecz J. i T. E. sposób zagospodarowania i warunki zabudowy dla działki nr (...) położonej w obrębie M. oraz części działki nr (...), stanowiącej drogę gminną, dla realizacji wjazdu oraz przyłączy dla sieci infrastruktury technicznej. Wskazał zasilanie w energię elektryczną przyłączem z istniejącej sieci na warunkach ustalonych z administratorem sieci, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 25 września 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców (Dz. U. z 2000 r., Nr 85, poz. 957). Starosta (...) w dniu 6 maja 2006 r. wydał decyzję nr (...), którą zatwierdził projekt budowlany i udzielił pozwolenia na budowę J. i T. E. w celu realizacji inwestycji - budynku mieszkalnego jednorodzinny wolnostojącego, budynku garażowego oraz bezodpływowego osadnika ścieków, na działce nr (...) obręb M., gmina W.. Zasilanie energetyczne placu budowy oraz docelowo budynku mieszkalnego miało nastąpić z istniejącego zasilania. Dnia 10 maja 2006 r. przedstawiciele (...) Oddział W. dokonali sprawdzenia zgłoszonych do przyłączenia do sieci urządzeń elektrycznych na placu budowy w M., działka nr (...). Wskazano, że wewnętrzna linia zasilająca oraz układ pomiarowy wykonano zgodnie z warunkami przyłączenia. W dniu 12 maja 2006 r. (...) SA Oddział we W. zawarła z T. E. umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych nr (...) do lokalu w M. przy ul. (...), działka (...) z przeznaczeniem budowy domu (§1). (...) elektryczna miała być dostarczana przyłączem trójfazowym na napięciu poniżej 1 kV, zabezpieczenie do złącza obiektu (...), stanowiącego miejsce dostarczania i będącego jednocześnie granicą eksploatacji (§3 ust. 1). Sprzedaż energii i świadczenie usług przesyłowych odbywać się będzie w oparciu o zrealizowaną umowę przyłączeniową nr (...) i warunkami przyłączenia, protokołu sprawdzenia nr (...) lub poprzednią umową, gdzie została określona moc przyłączeniowa w wysokości 12 kW (§3 ust. 4). Zakupiona energia elektryczna miała być rozliczana za pomocą układu pomiarowego bezpośredniego, trójfazowego, jednostrefowego, zainstalowanego za skrzynice zk (§5 ust. 1). Granicę eksploatacji stron ustalono w złączu kablowym na zaciskach wlv. Po wykonaniu instalacji elektryk złożył wniosek o sprawdzenie instalacji odbiorczej wskazując na lokalizację licznika (układu pomiarowo-rozliczeniowego) przy (...). Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w T. nie wniósł sprzeciwu w sprawie przystąpienia do użytkowania budynku mieszkalnego jednorodzinny wolnostojącego, budynku garażowego oraz bezodpływowego osadnika ścieków, usytuowanych na działce nr (...) w miejscowości M., gmina W.. T. E. zawarł w dniu 4 kwietnia 2008 r. z (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.

umowę sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji - umowę kompleksową nr (...). Przedmiotem umowy była sprzedaż energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji zgodnie z ustawą Prawo Energetyczne, aktualną taryfą, ogólnymi warunkami sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji dla gospodarstw domowych i lokali niemieszkalnych oraz warunkami przyłączenia nr 89 z dnia 8 lutego 2006 r. (§1). Jako tytuł prawny odbiorcy do działki oznaczono akt własności z dnia 12 maja 2006 r. (§3).

Powyższy proces inwestycyjny w zakresie objętym zainteresowaniem Sądu w sposób jednoznaczny świadczy o tym, że właścicielem urządzeń, których odłączenia i usunięcia domagając się powodowie nie jest pozwany lecz przedsiębiorstwo przesyłowe. Przekazanie wspomnianych elementów instalacji energetycznej nastąpiło na podstawie umowy nieodpłatnego przekazania zawartej przez W. K. w dniu 03.01.1998 r. Także zamontowany w późniejszym okresie czasu licznik energii elektrycznej stanowi, co oczywiste także własność przedsiębiorstwa przesyłowego. W tych okolicznościach adresatem roszczenia powodów o usunięcie wskazanej w żądaniu pozwu instalacji nie może być pozwany albowiem nie jest on władny do podejmowania działań w tym zakresie.

W doktrynie reprezentowane jest stanowisko, że właściciel może skierować żądanie negatoryjne przeciwko dającemu zlecenie osobom trzecim wykonania czynności powodujących naruszenie cudzego prawa własności. Biernie legitymowana może być także nie tylko osoba, która wydaje polecenia powodujące naruszenie cudzej własności, lecz również osoba, która toleruje takie naruszenia ze strony innych osób (domowników, pracowników) będąc w stanie im zapobiec, gdy bezpośredni naruszycciele są od niej zależni (por. T. Dybowski, Ochrona..., s. 371). Ponadto biernie legitymowana może być również osoba, która sama nie dokonuje naruszenia, jeżeli jednak naruszenia dokonano na jej rzecz i w jej interesie. Należy podkreślić, że powodowie wystąpili przeciwko pozwanemu ze ściśle określonym żądaniem – nakazania odłączenia, wymontowania i zabrania licznika oraz wszelkich urządzeń, instalacji i kabli zamontowanych i podłączonych na nieruchomości powodów. Żądanie pozwu wyznaczyło zakres rozpoznania zarówno Sądu I instancji jak i Sądu Okręgowego. Przy tak sformułowanym żądaniu, po ustaleniu, że powód nie jest właścicielem wspomnianych instalacji, a tym samym nie jest władny do ich usunięcia, Sąd I instancji zasadnie uznał, że po stronie pozwanego zachodzi brak legitymacji biernej. Dopiero na etapie postępowania apelacyjnego powodowie zmienili żądanie pozwu poprzez nakazanie pozwanemu przez podjęcie przez siebie lub na swoje zlecenie działań zmierzających do odłączenia, wymontowania i zabrania licznika a także wszelkich innych urządzeń i instalacji i kabli zamontowanych i podłączonych w przedmiotowej szafce i w tym celu wystąpił z wnioskiem do (...) S.A. Oddział we W.. Przy tak sformułowanym żądaniu pozwu, przy przyjęciu koncepcji, że powód posiada legitymację bierną w tym znaczeniu, że ostatecznie korzysta ze stan naruszenia przez inny podmiot Sąd Rejonowy, oczywiście przy uznaniu bezprawności działania powoda i wspomnianej osoby trzeciej, winien w dalszej kolejności ustalić, czy takie odłączenie jest możliwe i wbrew twierdzeniom apelacji, okoliczność ta bynajmniej nie jest jednoznaczna, co wynika z treści pisma (...) z dnia 12.01.2017 r. (k. 759). Nie uczyni tego gdyż okoliczności tych nie obejmowało żądanie pozwu. Żądanie, z którym wystąpili powodowie w apelacji, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku stanowi w istocie niedopuszczalną z punktu widzenia art. 383 k.p.c. zmianę powództwa. Niezależnie od tego należy uznać, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie można mówić o bezprawnym wtargnięciu w sferę własności powodów, co czyni niezasadnym dochodzone roszczenie nawet przy przyjęciu rozszerzonego rozumienia legitymacji biernej na gruncie art. 222 § 2 k.c. Abstrahując od faktu, że ani pozwany ani jego poprzednik prawny nie zlecał przedsiębiorstwu przesyłowemu wtargnięcie w sferę władztwa powodów gdyż to przedsiębiorstwo przesyłowe w drodze wydawanych i wyżej przytoczonych aktów i decyzji decydowało o warunkach, jakim ma odpowiadać przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, wskazało sposób i miejsce realizacji tej inwestycji, należy wskazać, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy powodowi przysługiwał skuteczne wobec właściciela uprawnienie do wkroczenia w sferę cudzego prawa bez pozbawienia właściciela faktycznego władztwa nad tą rzeczą. Źródłem tego uprawnienia może być bowiem również decyzja administracyjna. Podstawą wkroczenia we władztwo powodów był szereg przytoczonych decyzji administracyjnych, których powodowie nie kwestionowali. Nie można więc pozwanemu przypisać bezprawnego działania skoro był obowiązany dostosować się do zawartych we wspomnianych aktach wytycznych. Apelujący, zarzucając Sądowi I instancji fragmentaryczną i wybiórczą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, konstruuje stan faktyczny korzystny dla powodów, a sprowadzający się do zarzutu, że w aktach sprawy brak jest zgody powodów na umieszczenie w szafce elektrycznej przewodów i licznika, dla potrzeb

odbioru energii elektrycznej przez pozwanego. Tymczasem już z pierwotnych ogólnych warunków ogólnych i technicznych przyłączenia urządzeń elektroenergetycznych do wspólnej sieci, zarówno tych wydanych na rzecz G. K. jak i W. K. wynika, że zakład energetyczny przewidział budowę szafki pomiarowej na dwa liczniki. Przyłączy zostało wykonane i przekazane na własność przedsiębiorstwu przesyłowemu zarówno przez W. K. jak i samych powodów. Niezrozumiałe jest więc stanowisko powodów, że umieszczenie w szafce instalacji a następnie przekazanie jej na własność przedsiębiorstwa przesyłowego odbyło się bez ich zgody. Co więcej, było zgodne z ich wnioskiem a protokół przejęcia przyłącza kablowego i złącza kablowego z dnia 23.09.1998 r. podpisali zarówno W. K. jak i powód G. K. (k. 182). Bez znaczenia w okolicznościach sprawy pozostaje niezawiadomienie o założeniu licznika w szafce pomiarowej skoro już w roku 1997 r. Zakład (...) wydał ogólne warunki przyłączenia do sieci, w których wskazał, że w szafce tej zamontowane będzie przyłączy zakończone złączem (...) zaś od 198 r. stał się właścicielem wykonanej instalacji na skutek jej przekazania przez powodów i W. K.. Co więcej, jak wynika z akt sprawy powodowie sami sfinansowali budowę tej instalacji. Od tego czasu nie została w spornej szafce zamontowana żadna dodatkowa instalacja elektryczna poza licznikiem, stanowiącym własność przedsiębiorstwa przesyłowego dla potrzeb odczytu rozmiaru pobranej energii. Sąd Okręgowy wskazuje nadto, że w aktach sprawy znajduje się decyzja Starosty (...) z dnia 06.05.2006 r. zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwanym pozwolenia na budowę. Wbrew twierdzeniom apelacji dokument ten nie jest bez znaczenia dla oceny ewentualnej bezprawności posadowienia w skrzynce znajdującej się na terenie nieruchomości powodów przewodów, a szczególności licznika. Przepis art. 33 ust. 1 zd. 1 ustawy z dnia 07.07.1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2006, Nr 12, poz. 63) w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania pozwolenia na budowę stanowi, że pozwolenie na budowę dotyczy całego zamierzenia budowlanego. Wnioskujący o pozwolenie na budowę zobowiązany jest dołączyć do wniosku cztery egzemplarze projektu budowlanego wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami wymaganymi przepisami szczególnymi oraz zaświadczeniem, o którym mowa w art. 12 ust. 7, aktualnym na dzień opracowania projektu; oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane; decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (ust. 2). Sam zaś projekt budowlany zgodnie z art. 34 prawa budowlanego oprócz tego że winien spełniać wymagania określone w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu powinien zawierać stosownie do potrzeb oświadczenia właściwych jednostek organizacyjnych o zapewnieniu dostaw energii, wody, ciepła i gazu, odbioru ścieków oraz o warunkach przyłączenia obiektu do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych, elektroenergetycznych, telekomunikacyjnych oraz dróg lądowych (art. 34 ust. 2 pkt 3 Prawa budowlanego). Tym samym można domniemywać, że skoro pozwany uzyskał pozwolenie do budowę, które obejmowało także kwestię podłączenia zasilania w energię elektryczną, musiał posiadać w tym zakresie zgodę powodów, co potwierdzają przytoczone wyżej działania samych powodów. Sąd Okręgowy wskazuje nadto, że powodowie musieli także otrzymać odpis decyzji w sprawie pozwolenia na budowę gdyż z mocy art. 28 ust. 2 Prawa budowlanego jako właściciele nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu, co wynika z treści decyzji z dnia 06.05.2006 r., byli stronami w postępowaniu w sprawie pozwolenia na budowę zainicjowanego wnioskiem pozwanego. Nie zgłosili w tym zakresie żadnych zarzutów.

W świetle przytoczonych argumentów, Sąd Okręgowy uznał za nieuzasadniony zarzut apelacji naruszenia przez Sąd I instancji art. 222 § 2 k.c. Niezasadny jest także zarzut naruszenia przez Sąd I instancji § 6 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 20.12.2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci niezależnie od okoliczności przedstawionych powyżej także i z tego powodu, że nie stanowił on podstawy rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego.

Sąd Rejonowy słusznie także uznał, że niezasadne jest roszczenie powodów w zakresie żądania zapłaty tytułem korzystania z nieruchomości powodów w zakresie odpowiadającym treści służebności gruntowej, której posiadaczem miałby być pozwany. Okoliczność, że to nie pozwany jest posiadaczem nieruchomości powodów w zakresie odpowiadającym służebności skutkuje niemożliwością obciążenia go należnością z tego tytułu. Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację prawną tego Sądu w tym zakresie, nie istnieje więc potrzeba przytaczania jej w tym miejscu. Wskazać tylko należy, że prawnego punktu widzenia pojęcie posiadania oznacza władztwo faktyczne nad rzeczą. Uwzględniając treść art. 336 k.c. należy przyjąć, że posiadanie jest formą władania rzeczą i choć różne mogą być

podstawy tego władania, to element faktyczny związku podmiotu prawa cywilnego z rzeczą jest decydujący (por. Kodeks cywilny, Komentarz pod red. Prof. Edwarda Gniewka, Wydawnictwo C.H. BECK Warszawa 2008). Posiadanie jest kategorią ściśle związaną z władztwem faktycznym nad rzeczą. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy brak jest właśnie owego faktycznego elementu – władania rzeczą przez pozwanego, który pozwalałby na uznanie, że to pozwany jest posiadaczem nieruchomości powodów.

Mając powyższe na uwadze, apelacja powodów jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego wydano na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015, poz. 180).